

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 5

להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך מייין

To understand the saying of our Sages on
“For your love is better than wine”: “The
words of the Scribes are sweet upon me”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/torah-ohr/shemos/5/

1 להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי טובים דודיך מיין. ערבים עלי דברי סופרים יותר מינה של תורה. וי"ל [ויש לומר] לשון עלי והל"ל [והוה ליה למימר] לי.

[We need] to understand the saying of our Sages, of blessed memory, on the verse "For your love is better than wine": "The words of the Scribes are sweet upon me (arevim alai) more than the wine of the Torah." And we need to understand the expression alai ("upon me"); it should have said li ("to me").

הנה כתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך. פ"י כי הוא חייך. היינו נתינת טעם.

Now, it is written, "To love Havayah your G-d, for He is your life." The meaning of "for He is your life" is that it gives a reason.

2 וכנודע דכי משמש בארבע לשונות. וכאן הוא משמש בלשון דהא. שהוא נתינת טעם לאהבה את ה' אלקיך מפני שהוא חייך.

As is known, ki serves in four senses, and here it serves in the sense of dehai ("because"): it gives a reason for loving Havayah your G-d — because He is your life.

שהמאציל העליון ב"ה הוא מקור החיים ומקור התענוגים כמ"ש כי עמך מקור חיים וגוי וממך הכל כתיב שממנו נמשכו כל החיים והתענוגים הנמצאים בארבעה עולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] והוא ית' הוא חיי החיים.

For the supernal Emanator, blessed be He, is the source of life and the source of delights, as it is written, "For with You is the source of life," etc.; and it is written, "Everything is from You": from Him are drawn all the life and delights found in the four worlds of Atzilus (Emanation), Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), and He, may He be blessed, is the Life of life.

3 ואי לזאת כשיתבונן האדם בזה יומשך מזה לאהבה את ה' שכמו שאוהב האדם לחיי נפשו כך יאהוב את ה' שהוא חיי החיים כולם וחיי נפשו בפרט.

Accordingly, when a person contemplates this, he will be drawn by it to love G-d: just as a person loves the life of his soul, so will he love G-d, who is the Life of all life, and the life of his own soul in particular.

אך אהבה זו שנמשכה מן הטעם כי הוא חיך לא נק' עדיין מס"נ [מסירות נפש] הנא' [הנאמר] בפסוק בכל נפשך ובכל מאדך מאחר שנמשכ' [שנמשכת] מן הטעם כי הוא חיך ונודע שבחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הוא בבחי' הנאצלי' [הנאצלים] טעמים בחכמה כו'.

But this love, which is drawn from the reason "for He is your life," is not yet called the self-sacrifice (mesirus nefesh) stated in the verse "with all your soul and with all your might," since it is drawn from the reason "for He is your life." And it is known that the level of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowels, crowns and letters) is in the level of the emanated [realms]: ta'amim ("reasons") in Chochmah (wisdom), etc.

אבל המאציל א"ס ב"ה מרומם ונשגב אף מגדר החכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת לעשיי' [לעשייה] גשמית קמיה ית'.

But the Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is exalted and transcendent even beyond the bounds of Chochmah, as it is written, "You made them all with wisdom": for Chochmah is considered physical action (asiyah) before Him, may He be blessed.

ומזה נמשך בחי' מסירת נפש (שיש בכח בכל א' מישראל מחמת שמלוכש בנשמתו הארה מבחי' א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמה והטעם כו') למסור נפשו באחד בלי טעם ודעת כלל רק מצד אהבה הפשוטה לה' המרומם לבדו ואין ערוך אליו כלל

And from this is drawn the level of self-sacrifice (which is present in potential in every one of Israel, because there is en clothed in his soul a radiance from the level of the Infinite One, blessed be He, which is above Chochmah and reason, etc.): to give over his soul to the One, without any reason or knowledge at all, but only out of a simple love for G-d, who alone is exalted and to whom there is no comparison at all.

וכמ"ש אני הוי"ה לא שניתי כו' בין קודם שנברא העולם ובין אחר שנברא העולם אין בו שום שינוי והתפעלות כלל

As it is written, "I, Havayah, have not changed," etc.: whether before the world was created or after the world was created, there is no change or being affected in Him at all.

וענין אהבה זו היינו שאינו רוצה להיות נפרד מיחודו ית' אלא למהוי אחד באחד ממש

And the nature of this love is that one does not want to be separated from His unity, may He be blessed, but rather "to be one with the One," truly.

והיינו ענין בכל נפשך ובכל מאדך למסור נפשו ממש למעלה מן הטעם והדעת והוא ההתקשרות במהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] כנ"ל:

And this is the meaning of "with all your soul and with all your might": to actually give over his soul, above reason and knowledge; and this is the bond with His very Being and Essence, may He be blessed, which is far, far above the level of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos, as [explained] above.

4 והנה אהבה ומס"נ [ומסירות נפש] זו יש בכל א' מישראל בכח אלא שהיא בבחי' העלם והסתר. וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי הוא ע"י בחינת יינה של תורה דוקא.

Now, this love and self-sacrifice (mesirus nefesh) is present in potential in every one of Israel, only it is in a state of hiddenness and concealment. And bringing it out from hiddenness into revelation is through the level of "the wine of the Torah," specifically.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד והסוד הגנוז בנפש היא האהבה מסותרת הנ"ל

As our Sages, of blessed memory, said: "Wine enters, the secret comes out." And the secret hidden away in the soul is the hidden love mentioned above.

וע"י שיכנס בנפשו בחי' יינה של תורה שהוא בחי' קיום התומ"צ [התורה ומצות] שע"י נמשך התגלות האהבה המסותרת שתצא האהבה אל הגלוי בלב כנס"י [כנסת ישראל] שיהיו בוערים באהבה פשוטה למהוי אחד באחד.

And when the level of the wine of the Torah enters his soul — which is the level of fulfilling the Torah and the mitzvos — through this the revelation of the hidden love is drawn forth, so that the love comes out into revelation in the heart of the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), that they may burn with a simple love "to be one with the One."

5 והנה בשבת מתגלה ג"כ בחי' האהבה מסותרת בבחי' גלוי. והענין דהנה כתיב ששת ימים עשה ה' את השמים וכו' וביום השביעי שבת.

Now, on Shabbos too the level of the hidden love is revealed, openly. The explanation: it is written, "Six days Havayah made the heavens," etc., "and on the seventh day He rested."

כי בעשרה מאמרות שהם ע"ס [עשר ספירות] נברא העולם. ובראשית נמי מאמר הוא דהיינו שגם החכמה דאצי ראשית האצי הוא ג"כ בחי מאמר לבד לגבי מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' וכנ"ל בענין כלם בחכמה עשית.

For the world was created with ten utterances, which are the ten Sefiros. And "In the beginning" is also an utterance": that is, even the Chochmah (wisdom) of Atzilus (Emanation), the beginning of Atzilus, is also only a level of utterance relative to His Being and Essence, may He be blessed, as [explained] above on "You made them all with wisdom."

6 ובשי"ב [ובששת ימי בראשית] נשפלו החכמה והמדות עליונות שהם הע"מ [העשרה מאמרות] לברוא העולם

And during the six days of Creation the supernal Chochmah (wisdom) and emotive attributes (middos), which are the ten utterances, were lowered to create the world.

כמו עד"מ האדם העושה איזה מלאכה שכותב או מצייר איזה ציור אזי משפיל שכלו ומחשבתו לעיין באותו הציור והכתב וכשגמר מחשבתו חוזרים שכלו ומחשבתו למהותו ועצמותו.

As, by way of analogy, with a person who does some work, who writes or draws some picture: he then lowers his intellect and thought to look into that picture and writing; and when he has finished his thought, his intellect and thought return to their own being and essence.

כך עד"מ למעלה בשי"ב [בששת ימי בראשית] נשפלו הע"ס [העשר ספירות] עליונות להיות בריאת העולם על ידיהן ובשבת שבת וינפש שנתעלו החכמה ומדות למהו"ע [למהותו ועצמותו] ית' המרומם ונשגב לבדו בבחי אין ערוך כו' מקור התענוגים.

So too, by way of analogy, above: during the six days of Creation the supernal ten Sefiros were lowered, so that the creation of the world would come about through them; and on Shabbos, "He rested and was refreshed": Chochmah and the middos were raised up to His Being and Essence, may He be blessed, who alone is exalted and transcendent, at the level of "There is none to compare," etc., the source of delights.

7 ולכן מתגלה בשבת בחי אהבה מסותרת שהיא מבחי זו למעלה מבחי חכמה ובחי טעמים כו' כנ"ל.

Therefore on Shabbos the level of the hidden love is revealed, for it is from this level, above the level of Chochmah (wisdom) and the level of reasons, etc., as [explained] above.

וכי' [וכל זה] בא ע"י שנכנס בנפש האדם בחי' יינה של תורה היינו קיום המצות שבהם משובש רצון העליון שהוא למעלה מבחי' חכמה כנודע

And all this comes about through the level of the wine of the Torah entering a person's soul, that is, the fulfillment of the mitzvos, in which the supernal will is encloded, which is above the level of Chochmah, as is known.

וע"י גילוי רצה"ע [רצון העליון] יתעורר באדם גלוי האהבה מסותרת שהיא בחי' אהבה ורצון שלמעלה מן החכמה והטעם וזהו ענין נכנס יין יצא סוד:

And through the revelation of the supernal will, the revelation of the hidden love will be aroused in a person, which is a level of love and will that is above Chochmah and reason. And this is the meaning of "Wine enters, the secret comes out."

8 ועתה יובן ענין ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה. עלי דוקא והיינו כי המצות עצמן נקי יינה של תורה כנ"ל. והנה הברכות שמברכים על המצות הם מד"ס.

Now the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me more than the wine of the Torah" will be understood — "upon me" specifically. That is: the mitzvos themselves are called "the wine of the Torah," as [explained] above; and the blessings recited over the mitzvos are from the words of the Scribes.

9 והם למעלה מקיום המצות עצמן כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שע"י עצם המצוה נמשך בחי' האו"פ [האור פנימי] המתלבש בתוך הכלים ממש וע"י הברכה שעל המצוה ממשיכים בחי' האור מקיף שהוא למעלה מבחי' האו"פ [האור פנימי] שלכך א"י [אינו יכול] להתלבש בתוך הכלי

And they are above the fulfillment of the mitzvos themselves, as is written in Etz Chaim: through the mitzvah itself the level of the inner light (Or Pnimi) is drawn down, which is encloded within the actual vessels; and through the blessing over the mitzvah one draws down the level of the encompassing light (Or Makif), which is above the level of the inner light, and for this reason it cannot be encloded within the vessel.

וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן לשון עובר הוא ענין מקיף כמו עובר לסוחר.

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Over all the mitzvos one recites a blessing oveir la'asiyasan (before doing them)." The word oveir denotes something encompassing, as in oveir lasocher ("current with the merchant").

10 וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ולא אמר לי. כי פי עלי היינו לומר שהמשכה ע"י הברכה הוא בבחי' מקיף וזהו עלי

And this is the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me (alai)," and it did not say li ("to me"): for the meaning of alai is to say that the drawing down through the blessing is in the mode of the encompassing [light], and this is alai ("upon me").

ולכך ערבים יותר מיינה של תורה שהם רק בחי' או"פ [אור פנימי] כו' ונועם ה' והעריכות הנמשך ע"י הברכה שהוא מד"ס הוא מבחי' מקיף וזהו ערבים עלי.

And therefore they are sweeter than the wine of the Torah, which is only the level of the inner light, etc. And "the pleasantness of Havayah" and the sweetness drawn down through the blessing, which is from the words of the Scribes, is from the level of the encompassing [light]; and this is "sweet upon me."

11 ופי' וענין לי [לשון] הברכה בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] אקב"ו [אשר קדשנו במצותיו וצונו] היינו ברוך הוא המשכי מבחי' ראש ומקור כל ברכה מקור החיים שלמעלה מהשתלשלות.

And the meaning and substance of the wording of the blessing, "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world, who has sanctified us with His commandments and commanded us," is this: Baruch ("blessed") is a drawing down from the level of the head and source of all blessing, the source of life, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

ונמשך ברכה והמשכה זו אל בחי' אתה הוא בחי' עלמא דאתגליא שיהיה בחי' הוי"ה שהוא כללות ההשתלשלות יו"ד צמצום ה"א התפשטות ו' המשכה ה' התפשטות.

And this blessing and drawing down is drawn to the level of Atah ("You"), which is the level of the revealed world (alma de'isgalya), that there be the level of Havayah, which is the chain of descent as a whole: the yud, tzimtzum (contraction); the hei, expansion; the vav, drawing down; the hei, expansion.

12 וז"ש [וזהו שכתוב] ברכת הוי"ה היא תעשיר ובאברהם כתיב והיה ברכה שהברכה היא בחי' הוי"ה ואח"כ אומרים אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שיומשך השפע למטה עד גם בבחי' מלך העולם שהיא בחי' מלי דאצי' שהיא בחי' תחתונה שבאצי' כנודע.

And this is what is written, "The blessing of Havayah, it makes rich"; and of Avraham it is written, "And be a blessing": for the blessing is the level of Havayah. And afterward we say "our G-d, King of the world," so that the flow (shefa) be drawn downward, even to the level of "King of the world," which is the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus (Emanation), which is the lowest level in Atzilus, as is known.

אשר הוא בחי' תענוג העליון כמה שכתוב באשרי כי אשרוני בנות. בכדי לקדשנו במצותיו הקב"ה מניח תפילין כו' שהם מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית'.

Asher ("who") is the level of the supernal delight, as it is written, "In my happiness (be'oshri), for daughters have called me happy." In order "to sanctify us with His commandments" — "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin," etc. — which are from the level of His Being and Essence, may He be blessed.

13 ונמצא יש בהברכה בחי' רוי"ש [רצוא ושוב] תחלה הוא השוב להמשיך השפע למטה עד בחי' מלך העולם ואח"כ הרצוא קדשנו במצותיו במהו"ע [במהותו ועצמותו] להמשיך משם למטה.

It follows that in the blessing there is the level of running and returning (ratzo vashov). First is the returning: to draw the flow down to the level of "King of the world." And afterward the running: "who has sanctified us with His commandments," into His Being and Essence, to draw down from there below.

וזהו שכתוב] אשרי איש ירא את ה'. מתחלה בחי' ריחוק שירא לגשת אל הקדש מי אנכי כי באתי עד הלום.

And this is what is written, "Fortunate is the man who fears Havayah": first the level of distance, that he is afraid to approach the holy — "Who am I, that I have come this far?"

14 ואח"כ במצותיו חפץ מאד. דהיינו אמת שאיני ראוי לכך אך מ"מ במצותיו חפץ מאד.

And afterward, "he desires His commandments greatly": that is, it is true that I am not worthy of this, but nevertheless "he desires His commandments greatly."

והטעם שצ"ל רוי"ש [רצוא ושוב] כי כל המשכה מלמעלה צ"ל ע"י מטי ולא מטי תחלה בחי הסתלקות שהוא ענין לא מטי ואח"כ התפשטות בחי מטי.

And the reason there must be running and returning is that every drawing down from above must come through "reaching and not reaching" (mati velo mati): first the level of withdrawal, which is the matter of "not reaching," and afterward expansion, the level of "reaching."

ולכן צ"ל אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ג"כ בחי רוי"ש [רצוא ושוב] וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ששרש דברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] נמשך מבחי סופר בחי איה סופר שהוא למעלה מבחי יינה של תורה שתושב"כ [שתורה שבכתב] נק' ספר כו' וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל].

And therefore the arousal from below must also be [in] the mode of running and returning. And this is the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me": for the root of the words of our Sages, of blessed memory, is drawn from the level of sofer (scribe), the level of "Where is the scribe?", which is above the level of the wine of the Torah, for the Written Torah is called sefer (book), etc., as explained above.

ועמ"ש מענין ברכת המצות בפסוק ועשית בגדי קדש ע"ש:

And see what is written on the blessings over the mitzvos on the verse "And you shall make holy garments"; see there.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/shemos/5/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok